EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 24.11.2020.
COM(2020) 756 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o sveukupnom funkcioniranju službenih kontrola provedenih u državama članicama u razdoblju 2017.–2018. kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje te pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja

{SWD(2020) 283 final}

SADRŽAJ

1. SAŽETAK 1
2. UVOD 2
3. PRAVNI OKVIR 2
4. PREGLED GODIŠNJIH IZVJEŠĆA DRŽAVA ČLANICA 4
   - 4.1. Zaprimanje i pregled godišnjih izvješća država članica 4
   - 4.2. Organizacija i provedba službenih kontrola 5
     - 4.2.1. Operativni ciljevi i strateški ciljevi 5
     - 4.2.2. Planirane i tekuće službene kontrole 5
     - 4.2.3. Posebne kontrolne aktivnosti 6
     - 4.2.4. Resursi 6
   - 4.3. Opća usklađenost s propisima o hrani i hrani za životinje, pravilima o zdravlju životinja i dobrobiti životinja i pravilima o ekološkoj poljoprivredi 7
     - 4.3.1. Vrste neusklađenosti 7
     - 4.3.2. Analiza neusklađenosti 7
   - 4.4. Nacionalni sustavi revizije 8
     - 4.4.1. Unutarnje i/ili vanjske revizije službenih kontrola 8
     - 4.4.2. Revizije i inspekcije kontrolnih tijela 8
   - 4.5. Mjere za osiguravanje učinkovitosti provedbe nacionalnih planova kontrola 9
     - 4.5.1. Mjere za osiguravanje usklađenosti subjekata u poslovanju s hranom i hranom za životinje i ostalih relevantnih proizvođača i vlasnika poduzeća 9
     - 4.5.2. Izvršenje: mjere poduzete u slučaju neusklađenosti 9
     - 4.5.3. Mjere poduzete radi osiguravanja učinkovite suradnje službi za službene kontrole 10
   - 4.6. Sveukupni rezultati sustava kontrola u provedbi nacionalnih planova kontrola 10
   - 4.7. Izmjene višegodišnjih nacionalnih planova kontrole 10
5. KONTROLNE AKTIVNOSTI SLUŽBI KOMISIJE U DRŽAVAMA ČLANICAMA 11
   - 5.1. Revizije 11
     - 5.1.1. Sažeta izvješća 12
     - 5.1.2. Točke koje treba istaknuti 13
6. KOMISIJINO DALJNJE POSTUPANJE NA TEMELJU KONTROLA I IZVRŠENJE 14
   - 6.1. Sustavno daljnje postupanje na temelju preporuka 14
   - 6.2. Potpora državama članicama 15
     - 6.2.1. Mreže 15
     - 6.2.2. „Bolja izobrazba za sigurniju hranu” 17
   - 6.3. Izvršenje 17

7. ZAKLJUČCI 17

Popis grafikona

Grafikon 1: broj misija provedenih u državama članicama u razdoblju 2017.– 2018 12
Grafikon 2: broj i vrsta provedenih misija prema temi u razdoblju 2017.– 2018. 12

1. SAŽETAK

U ovom izvješću opisuje se sveukupni rezultat nacionalnih i Komisijinih kontrolnih aktivnosti koje su provedene 2017. i 2018. kako bi se osigurala visoka razina zdravstvene zaštite i povjerenja u područjima propisa o hrani i hrani za životinje, zdravlja i dobrobiti životinja, zdravlja bilja i sredstva za zaštitu bilja, ekološke poljoprivrede i sustava kvalitete. Ta su područja iznimno važna u svakodnevnom životu građana Europske unije (EU-a). Neophodna su i za neometanu trgovinu hranom, životinjama i biljem unutar i izvan EU-a.

Države članice odgovorne su za provedbu službenih kontrola na temelju procjene rizika, koje su detaljno opisane i planirane u njihovim višegodišnjim nacionalnim planovima kontrole. Cilj je službenih kontrola provjeriti jesu li subjekti u poslovanju s hranom i hranom za životinje usklađeni s mjerodavnim zakonodavstvom. Ako nisu, od država članica očekuje se da provedu predmetno mjerodavno zakonodavstvo i poduzimaju korake kojima će osigurati usklađenost tih subjekata. Službe Komisije u okviru revizija provjeravaju provedbu službenih kontrola i povezanih aktivnosti izvršenja u državama članicama.

Većina država članica izvijestila je da su broj osoblja, financijska sredstva i/ili oprema bili najveći problemi koji su utjecali na provedbu višegodišnjih nacionalnih planova kontrole. Iako su bolja analiza podataka, upotreba informatičkih alata i preliminarne studije nekim državama članicama pomogle u svladavanju tih prepreka, druge države članice navele su da nisu uspjele u potpunosti provesti svoje planove kontrola.

Komisija smatra da se odgovarajući resursi moraju staviti na raspolaganje za inspekcije na terenu. Inspekcije na terenu izrazito su važne kad je riječ o tako različitim pitanjima kao što su prijevare povezane s hranom[1], provjeravanje ispravnog označivanja hrane i hrane za životinje, provedba dobrih higijenskih praksi pri klanju i ispravna upotreba sredstava za zaštitu bilja.

Komisijine kontrole provedbe službenih kontrola poslovanja s hranom i hranom za životinje u državama članicama daju jasnu sliku rezultata država članica u pogledu provjere i izvršenja usklađenosti subjekata s propisima o hrani i hrani za životinje, pravilima o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja. Prema tome, tim se radnjama znatno pridonosi preispitivanju zakonodavstva čiji je cilj osigurati da zakonodavstvo EU-a „služi svrsi”.

Zaključak je na temelju Komisijinih kontrola država članica da su države članice općenito uspostavile potrebne sustave kontrole kako bi osigurale provedbu zahtjevâ EU-a. Komisijine kontrole u nekim su državama utvrdile nedostatke u provedbi službenih kontrola, što znači da su još uvijek potrebna poboljšanja. Komisija je sustavno pratila provedbu svojih preporuka državama članicama i, ako je bilo potrebno, primijenila druge

[1] Prijevara je radnja koju poduzeća ili pojedinci namjerno poduzmu u svrhu obmanjivanja kupaca i postizanja nepoštene prednosti. Takve radnje mogu predstavljati i rizik za zdravlje ljudi, životinja ili bilja, dobrobit životinja ili okoliš. Više informacija dostupno je na internetskim stranicama o EU-ovoj mreži za prijevare povezane s hranom.

instrumente za izvršenje. Osim toga, poduprla je države članice (i države izvan EU-a) pružanjem tehničke pomoći i stručnog osposobljavanja u okviru inicijative „Bolja izobrazba za sigurniju hranu”, kao i tehničke sastanke stručnjakâ iz država članica.

U ovom izvješću daju se određene preporuke za dodatno poboljšanje sustava službenih kontrola putem informacijskih mreža za službenike, upotrebe informacija iz privatnih sustava osiguranja i objavljivanja rezultata službenih kontrola.

2. UVOD

Cilj je EU-a osigurati visoku razinu zdravstvene zaštite i povjerenja u pogledu sigurnosti hrane i hrane za životinje, zdravlja životinja i bilja, dobrobiti životinja, ekološke poljoprivrede i sustava kvalitete. Građani EU-a s pravom očekuju visoke standarde u tim područjima.

U EU-u postoji sveobuhvatan pravni okvir čiji je cilj osigurati usklađene kontrole poslovanja s hranom i hranom za životinje od polja do stola i odgovarajuće praćenje, istovremeno osiguravajući učinkovito unutarnje tržište i trgovinu s državama izvan EU-a.

Sustav učinkovitih službenih kontrola[2] za provjeru usklađenosti subjekata sa standardima EU-a u cijelom poslovanju s hranom i hranom za životinje jedan je od temelja EU-ove integrirane politike o sigurnosti hrane.

Komisija ima važnu ulogu u cjelokupnom okviru kontrola na razini EU-a[3] i u državama članicama provodi kontrole, uključujući revizije.

Države članice Komisiji dostavljaju godišnje izvješće o provedbi svojih službenih kontrola[4], a Komisija izvještava[5] javnost, Europski parlament i Vijeće o sveukupnoj provedbi kontrola u državama članicama na temelju:

- godišnjih izvješća koja podnose nacionalna tijela o svojim kontrolnim aktivnostima,
- rezultata kontrola koje je Komisija provela u državama članicama.

Ovim izvješćem obuhvaćene su godine 2017. i 2018.

3. PRAVNI OKVIR

U „Općim propisima o hrani”[6] utvrđeno je da su za sigurnost hrane primarno odgovorni subjekti u poslovanju s hranom, odnosno hranom za životinje. Određene uredbe EU-a

[2] „Službena kontrola” je svaka aktivnost koju obavlja nadležno tijelo države članice EU-a radi provjere poštovanja propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja te radi provjere toga zadovoljavaju li životinje i roba zahtjeve.

[3] Članak 116. Uredbe (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja – SL L 95, 7.4.2017., str. 1.

[4] Članak 113. stavak 1. Uredbe (EU) 2017/625.

[5] Članak 114. Uredbe (EU) 2017/625.

odnose se na zahtjeve za ekološku proizvodnju i označivanje ekoloških proizvoda[7] te za sustave kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode (zaštićene oznake izvornosti, zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla i zajamčeni tradicionalni specijaliteti)[8].

Države članice obvezne su provjeriti poštuju li poslovni subjekti primjenjivo pravo EU-a. U tu su svrhu u njihovim višegodišnjim nacionalnim planovima kontrole opisani sustavi službenih kontrola.

Od 14. prosinca 2019. primjenjuju se promjene u zakonodavstvu povezane s tim zahtjevima prema Uredbi o službenim kontrolama[9]. U njoj su opisani zahtjevi za te sustave kontrole, višegodišnje nacionalne planove kontrole i provedbu službenih kontrola[10]. Najrelevantniji su zahtjevi uvedeni novom Uredbom o službenim kontrolama u vezi sa sustavima službenih kontrola i višegodišnjim nacionalnim planovima kontrole sljedeći:

- područje primjene sada obuhvaća i službene kontrole nusproizvoda životinjskog podrijetla, zdravlja bilja, sredstava za zaštitu bilja, ekološke proizvodnje i označivanja zaštićenih oznaka izvornosti, zaštićenih oznaka zemljopisnog podrijetla i tradicionalnih specijaliteta,
- države članice moraju odrediti jedinstveno tijelo koje će koordinirati pripremu, usklađenost, preispitivanje, ažuriranje i izvještavanje u vezi s višegodišnjim nacionalnim planovima kontrole,
- u višegodišnjim nacionalnim planovima kontrole moraju se opisati njihovi strateški ciljevi i kategorizacija rizika službenih kontrola koje su u njima navedene,
- višegodišnji nacionalni planovi kontrole moraju biti javno dostupni, uz određene ograničene iznimke,
- relevantne informacije povezane s organizacijom i provedbom službenih kontrola moraju se staviti na raspolaganje javnosti, čime se osigurava visoka razina transparentnosti; ova se obveza može ispuniti objavom godišnjeg izvješća koje je pojedina država članica dostavila Komisiji[11].

---

[6] Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane – SL L 31, 1.2.2002., str. 1.

[7] Uredba Vijeća (EZ) br. 834/2007 o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda i stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 2092/91 – SL L 189, 20.7.2007., str. 1.

[8] Uredba (EU) br. 1151/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. studenoga 2012. o sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode – SL L 343, 14.12.2012., str. 1.

[9] Uredbom (EU) 2017/625 stavljena je izvan snage Uredba (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o službenim kontrolama koje se provode radi provjeravanja poštivanja propisa o hrani i hrani za životinje te propisa o zdravlju i dobrobiti životinja.

[10] Članci 109., 110. i 111. Uredbe (EU) 2017/625.

[11] Članak 11. Uredbe (EU) 2017/625.

Uredbom o službenim kontrolama od Komisije se zahtijeva[12] da provodi kontrole, uključujući revizije, u državama članicama, a od država članica zahtijeva se da poduzimaju odgovarajuće daljnje mjere kako bi se otklonili nedostaci utvrđeni tim kontrolama[13].

4. PREGLED GODIŠNJIH IZVJEŠĆA DRŽAVA ČLANICA

4.1. Zaprimanje i pregled godišnjih izvješća država članica

Države članice dostavile su godišnja izvješća za 2017. i 2018. u skladu s prethodnom Uredbom o službenim kontrolama, koja je stavljena izvan snage i zamijenjena trenutačnom Uredbom o službenim kontrolama[14]. Preporučena struktura izvješća opisana u smjernicama Komisije, primjenjiva na te godine[15], bila je temelj ove procjene.

Relativno malen broj država članica dostavio je godišnja izvješća službama Komisije u predviđenom roku. Samo su Češka, Estonija, Finska, Latvija, Litva i Slovačka na vrijeme dostavile izvješća za 2017. i 2018. Neke su države znatno kasnile s izvještavanjem. Primjerice, Komisija je zaprimila posljednje godišnje izvješće za 2017. u travnju 2019., a u lipnju 2020. i dalje nije zaprimila jedno godišnje izvješće za 2018.

Način navođenja podataka i njihova narav znatno se razlikuju u izvješćima. To otežava njihovu analizu i usporedbu, zbog čega je Komisija imala dosta poteškoća pri izradi ovog godišnjeg izvješća.

U vezi s ekološkom proizvodnjom Komisija je odgovorila na preporuke Europskog revizorskog suda[16] i 2018. je počela slati dodatna pisma državama članicama, u kojima je zatražila objašnjenja i dodatne informacije o godišnjim izvješćima o ekološkoj proizvodnji. Za izvještajnu godinu 2017. pismo je dobilo 14 država članica i jedna država iz Europskog udruženja slobodne trgovine (EFTA). Za izvještajnu godinu 2018. pismo su dobile 24 države članice i jedna država iz EFTA-e[17].

Uredbom o službenim kontrolama uveden je standardni predložak obrasca za godišnja izvješća i države članice[18] morat će ih dostavljati elektronički. Njome je produljen je rok

---

[12] Članak 116. Uredbe (EU) 2017/625.

[13] Članak 119. Uredbe (EU) 2017/625.

[14] Članak 44. Uredbe (EZ) br. 882/2004.

[15] Odluka Komisije 2008/654/EZ od 24. srpnja 2008. o smjernicama za pomoć državama članicama pri izradi godišnjeg izvješća o jedinstvenom integriranom višegodišnjem nacionalnom planu kontrola iz Uredbe (EZ) br. 882/2004 – SL L 214, 9.8.2008., str. 56.

[16] Vidjeti tematsko izvješće br. 04/2019: Ostvareno je poboljšanje sustava kontrole za ekološke proizvode, ali i dalje postoje određeni izazovi

[17] Za 2017.: Belgija, Češka, Danska, Njemačka, Estonija, Finska, Hrvatska, Mađarska, Italija, Litva, Luksemburg, Poljska, Portugal, Švedska, Norveška. Za 2018.: Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Danska, Njemačka, Estonija, Irska, Grčka, Španjolska, Finska, Francuska, Hrvatska, Mađarska, Italija, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Austrija, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovenija, Švedska, Norveška.

[18] Provedbena uredba Komisije (EU) 2019/723 od 2. svibnja 2019. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu standardnog predloška obrasca koji će

(s 30. lipnja na 31. kolovoza) za dostavljanje tih informacija i podataka. Izvještavanje o ishodu službenih kontrola, vrsti i broju slučajeva neusklađenosti i mjerama poduzetima kako bi se osiguralo djelotvorno funkcioniranje višegodišnjih nacionalnih planova kontrole država članica elektroničkim putem i na ujednačen način Komisiji će olakšati analiziranje i uspoređivanje podataka unutar država članica i među njima.

4.2. Organizacija i provedba službenih kontrola

Države članice uspostavile su sustave službenih kontrola, zahvaljujući kojima mogu osigurati da subjekti u poslovanju s hranom i hranom za životinje primjenjuju pravni okvir. Određeni aspekti tih sustava istaknuti su u nastavku kako bi se predočili neki problemi i inicijative država članica.

4.2.1. Operativni ciljevi i strateški ciljevi

U višegodišnjim nacionalnim planovima kontrole države članice trebale bi utvrditi strateške ciljeve za organizaciju službenih kontrola[19]. Međutim, manje od jedne trećine država članica (Belgija, Cipar, Danska, Estonija, Irska, Finska, Francuska, Njemačka i Italija) izvijestilo je o posebnim ključnim pokazateljima uspješnosti (KPI) koje su primjenjivale pri procjeni učinkovitosti svojih službenih kontrola. Uključivanje rezultatâ takvih ključnih pokazatelja uspješnosti omogućilo bi bolje razumijevanje načina na koji bi pojedina država članica iskoristila ishod kontrola za izmjenu višegodišnjeg nacionalnog plana kontrole prema potrebi.

Druge države članice općenitije izvještavaju o tome kako njihove kontrole utječu na ciljeve. Primjerice, Nizozemska je navela da upotrebljava pokazatelje dobrobiti životinja kako bi odredila ciljeve za programe službenih kontrola. Nizozemska nadležna tijela mjerila su učinkovitost kontrola i u sklopu posebnih projekata, kao što su „plan za poboljšanje lanca opskrbe mesom”, „bakar u hrani za svinje” i „praćenje usklađenosti u klaonicama crvenog mesa i klaonicama peradi”. U godišnjem izvješću navedeno je da su aktivnosti provedene u 2017. u vezi s analizama ciljanih skupina i razvijanjem strategija za praćenje u očekivanju procjena učinka kao posljedicu imale bolji uvid u usklađenost, a time i u učinkovitost službenih kontrola.

4.2.2. Planirane i tekuće službene kontrole

U skladu sa zakonodavstvom EU-a nacionalna tijela trebala bi planirati službene kontrole u skladu s prioritetima utvrđenima na temelju rizika[20]. Iako su sve države članice istaknule da određuju učestalost službenih kontrola putem procjena na temelju rizika, nisu opisale metodologiju koju upotrebljavaju.

---

se upotrebljavati u godišnjim izvješćima država članica – SL L 124, 13.5.2019., str. 1., donesena na temelju članka 113. stavka 2. Uredbe (EU) 2017/625.

[19] Članak 42. stavak 2. točka (a) Uredbe (EZ) br. 882/2004 i članak 110. stavak 2. točka (a) Uredbe (EU) 2017/625.

[20] Članak 3. stavak 1. i članak 43. stavak 1. točka (b) Uredbe (EZ) br. 882/2004 i članak 9. stavak 1. Uredbe (EU) 2017/625.

Tijela za ocjenjivanje usklađenosti treće strane certificiraju europska poduzeća za hranu i hranu za životinje u sklopu niza privatnih programa za osiguravanje kvalitete. Austrija, Belgija, Danska, Nizozemska i Ujedinjena Kraljevina izvijestile su o načinu na koji upotrebljavaju informacije iz tih programa u svojim procjenama rizika. Primjerice, Nizozemska je održala sastanke s vlasnicima tih programa.

4.2.3. Posebne kontrolne aktivnosti

Uz to što provode planirane kontrolne aktivnosti, države članice posebnim kontrolnim aktivnostima reagiraju na probleme koji se pojavljuju. Danska i Mađarska izvijestile su o tome da su ondje gdje je broj uobičajenih službenih kontrola bio niži nego prethodnih godina povećale broj posebnih *ad hoc* kontrolnih aktivnosti.

U Nizozemskoj je praćenje na temelju rizika pokazalo da ciljano praćenje određene hrane, ciljane inspekcije usklađenosti i kontrola mikrobioloških opasnosti mogu imati određene prednosti te poduzećima i potrošačima mogu služiti kao okvir na temelju kojeg mogu provoditi posebne mjere.

U razdoblju od 2017. do 2018. većina država članica morala se nositi s učincima incidenta s fipronilom, koji je započeo u Nizozemskoj i doveo do povlačenja i opoziva jaja i proizvoda od jaja diljem EU-a (problem je posebno istaknut u izvješćima Belgije, Češke, Danske, Finske, Francuske, Mađarske, Italije, Nizozemske i Poljske).

Više država članica (Belgija, Danska, Finska, Njemačka, Grčka, Mađarska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Španjolska, Švedska, Slovenija i Ujedinjena Kraljevina) spomenulo je prijevare povezane s hranom i prodaju na internetu kao posebno problematična područja. Nova mogućnost uzorkovanja robe koja se prodaje komuniciranjem na daljinu[21] i pravila o razini financijskih sankcija za prijevare povezane s hranom[22] u sklopu Uredbe o službenim kontrolama trebali bi pomoći državama članicama s izvršenjem u tim područjima.

Prisutnost afričke svinjske kuge zahtijevala je znatne službene resurse u državama koje su njome bile pogođene radi ograničavanja bolesti ili u državama za koje je ona predstavljala rizik radi sprečavanja ulaska bolesti u državu i osiguravanja njezina ranog otkrivanja, kako su navele Estonija, Finska, Njemačka, Poljska, Rumunjska i Švedska.

4.2.4. Resursi

Države članice moraju osigurati dostupnost adekvatnih financijskih sredstava kako bi nadležna tijela imala na raspolaganju osoblje i druga sredstva koja su potrebna za provedbu službenih kontrola i drugih službenih aktivnosti[23].

Belgija, Bugarska, Cipar, Finska, Njemačka, Grčka, Nizozemska, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Španjolska i Švedska istaknuli su da su smanjenja proračuna dovela do manjeg broja osoblja, ponekad čak i manjeg nego prethodnih godina, kao i

[21] Članak 36. Uredbe (EU) 2017/625.

[22] Članak 139. stavak 2. Uredbe (EU) 2017/625.

[23] Članak 26. Uredbe (EZ) br. 882/2004 i članak 78. Uredbe (EU) 2017/625.

nedovoljno financijskih i/ili materijalnih resursa. Finska, Njemačka, Grčka, Nizozemska, Poljska, Portugal, Rumunjska i Španjolska priznali su da nisu uspjeli provesti sve zadaće koje su planirali u višegodišnjim nacionalnim planovima kontrole.

U Češkoj, Francuskoj i Nizozemskoj broj osoblja povećan je radi rješavanja posebnih pitanja, kao što su zdravlje životinja (afrička svinjska kuga, visokopatogena influenca ptica), zdravlje bilja (*Xylella fastidiosa*), prijevare povezane s hranom i priprema za Brexit.

Malta, Španjolska i Švedska spomenule su poteškoće u zapošljavanju odgovarajuće kvalificiranog osoblja, što je problem koji su imali i subjekti u poslovanju s hranom i hranom za životinje.

Države članice izvijestile su da su glavne strategije koje su im pomagale ublažiti smanjenje broja zaposlenika bile analiza podataka i poboljšani informacijski sustavi.

Nadležna tijela država članica smatraju da je dijeljenje saznanja s nacionalnim stručnjacima (unutar država članica i među njima) najvažniji element za poboljšanje postupaka revizije. Sve države članice pozdravile su inicijativu „Bolja izobrazba za sigurniju hranu”.

4.3. Opća usklađenost s propisima o hrani i hrani za životinje, pravilima o zdravlju životinja i dobrobiti životinja i pravilima o ekološkoj poljoprivredi

U godišnjim izvješćima navode se informacije i analiza koje se odnose na neusklađenosti koje su otkrila nadležna tijela država članica kod subjekata u poslovanju s hranom i hranom za životinje.

4.3.1. Vrste neusklađenosti

Većina neusklađenosti o kojima su izvijestila nadležna tijela u predmetnim državama članicama odnosile su se na nepravilnosti u dobrim higijenskim praksama, održavanje infrastrukture i subjekte koji nisu proveli vlastite provjere ili nisu zabilježili njihove rezultate.

Izvršenje u područjima distribucije, prodaje, označivanja i upotrebe pesticida te označivanja prehrambenih proizvoda namijenjenih krajnjim potrošačima i dalje predstavlja poteškoće u državama članicama.

4.3.2. Analiza neusklađenosti

<u>Učestalost neusklađenosti</u>

U nekim su izvješćima spomenuti postoci neusklađenosti. Upotreba postotaka za usporedbu rezultata država članica može biti zavaravajuća. Pri usporedbi podataka država članica visok postotak neusklađenosti u izvješću pojedine države članice ne znači nužno da je situacija u njoj lošija. Naprotiv, može ukazivati na to da su u njoj kontrole i resursi bolje usmjereni na temelju rizika. Bolje usmjeravanje kontrola može uzrokovati veći broj inspekcija (i utvrđenih neusklađenosti).

Narav rizika koji proizlazi iz neusklađenosti

Samo su u manjem broju godišnjih izvješća navedene informacije o rizicima povezanima s neusklađenostima koje su utvrđene tijekom službenih kontrola.

Općenito, radilo se o rizicima povezanima s mogućim širenjem bolesti životinja ili bilja i/ili poteškoćama u ograničavanju njihova širenja, nemogućnosti praćenja širenja i opasnostima povezanima sa sigurnošću hrane za potrošače, kao što su alergeni, otrovanje hranom i kemijsko onečišćenje.

Glavni uzroci neusklađenosti

Većina država članica navela je da subjekti u poslovanju s hranom i dalje ne razumiju dovoljno dobro pravne zahtjeve. Elementi kao što su česta izmjena zaposlenika, poteškoće u pronalasku kvalificiranog osoblja i nedovoljno stručno osposobljavanje pridonose tomu da subjekti neke pravne zahtjeve ne provode na zadovoljavajući način.

I niže profitne marže spomenute su kao neizravan uzrok neusklađenosti u infrastrukturi subjekata.

4.4. Nacionalni sustavi revizije

4.4.1. Unutarnje i/ili vanjske revizije službenih kontrola

Države članice moraju provoditi revizije vlastitih sustava kontrola ili osigurati da se takve revizije provedu kako bi se zajamčila njihova usklađenost s Uredbom[24].

Godišnja izvješća država članica sadržavala su ograničene informacije o provedenim unutarnjim revizijama sustava službenih kontrola. U većini izvješća samo je spomenut broj provedenih revizija i navedena je općenita izjava o daljnjem djelovanju na temelju tih (unutarnjih) revizija. Ni u jednom godišnjem izvješću nisu navedene informacije o učinkovitosti sustava službenih kontrola.

4.4.2. Revizije i inspekcije kontrolnih tijela

Države članice mogu delegirati dio službenih kontrolnih aktivnosti[25]. U većini država članica privatna kontrolna tijela aktivno djeluju u revizijama i certifikaciji subjekata u poslovanju s hranom u skladu s pravilima o ekološkoj proizvodnji i označivanju proizvoda u skladu sa sustavima kvalitete. Nadležna tijela moraju provesti reviziju tih tijela[26].

U izvješćima država članica nisu navedene informacije o kontrolama privatnih kontrolnih tijela, u kojima postoji integracija certifikacije privatnih sustava osiguranja i plana službenih kontrola.

[24] Članak 4. stavak 6. Uredbe (EZ) br. 882/2004 i članak 6. Uredbe (EU) 2017/625.

[25] Članak 5. Uredbe (EZ) br. 882/2004 i članak 28. Uredbe (EU) 2017/625.

[26] Članak 5. stavak 3. Uredbe (EZ) br. 882/2004 i članak 33. točka (a) Uredbe (EU) 2017/625.

Države članice u skladu s pravilima o ekološkoj proizvodnji moraju nadzirati kontrolna tijela kojima delegiraju zadaće službenih kontrola i izvijestiti Komisiju o rezultatima tih nadzornih revizija. Nadzorne revizije uključuju uredske procjene, revizije sa svjedocima, u kojima nadležno tijelo prisustvuje inspekciji koju provode inspektori kontrolnog tijela, revizije radi preispitivanja, u kojima nadležno tijelo provodi izravnu inspekciju subjekata u ekološkom poslovanju kako bi provjerilo usklađenost kontrolnog tijela s operativnim postupcima i kako bi procijenilo njegovu učinkovitost, te kontrole tržišta. Nadležna tijela izriču sankcije ako je to potrebno, uključujući povlačenje delegacija tih tijela.

4.5. Mjere za osiguravanje učinkovitosti provedbe nacionalnih planova kontrola

4.5.1. Mjere za osiguravanje usklađenosti subjekata u poslovanju s hranom i hranom za životinje i ostalih relevantnih proizvođača i vlasnika poduzeća

Države članice razvile su alate, kao što su smjernice, informativne kampanje i stručna osposobljavanja, kako bi subjektima u poslovanju s hranom pomogle u postizanju usklađenosti s propisima o sigurnosti hrane. Primjerice, Danska je uvela oznaku o dobrobiti životinja i „program žutog kartona” kako bi smanjila upotrebu antibiotika u uzgoju svinja.

Veće znanje osoblja koje provodi službene kontrole i subjekata u poslovanju s hranom vodi do većih stopa usklađenosti (npr. u vezi s mikrobiološkim onečišćenjem, kako odrediti rok trajanja hrane te kako provesti i razumjeti ispitivanja učinkovitosti s pomoću bakterije *Listeria* u Nizozemskoj).

Nadležna tijela postigla su veću transparentnost većim radom na komunikaciji i kampanjama informiranja potrošača. Nizozemska je izvijestila da je objava rezultata službenih kontrola dovela do veće razine usklađenosti subjekata u poslovanju s hranom.

4.5.2. Izvršenje: mjere poduzete u slučaju neusklađenosti

Države članice moraju imati uspostavljene učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće sankcije/kazne[27].

Države članice primijenile su više mjera izvršenja, od usmenih i pisanih upozorenja, preko oduzimanja i uništavanja robe, do (privremenog) oduzimanja ili ograničenja odobrenja subjekata. Neke su kao odvraćajuću mjeru upotrijebile upravne novčane kazne. Upućivanje na Sud upotrebljavalo se u krajnjoj nuždi.

Finska i Luksemburg ograničili su pristup subjekata sustavima financijske potpore, a Belgija je uvela sustav najavljenih službenih kontrola u poduzećima u poslovanju s hranom koja izravno posluju s potrošačima u gradovima uz objavu rezultata.

[27] Članci 54. i 55. Uredbe (EZ) br. 882/2004 i članci 137., 138. i 139. Uredbe (EU) 2017/625.

Austrija, Hrvatska, Finska, Njemačka, Italija, Latvija, Luksemburg, Malta i Portugal napomenuli su da se suradnja s drugim tijelima (npr. poreznom upravom, policijom) u vezi s prijevarama povezanima s hranom poboljšala tijekom godina.

4.5.3. Mjere poduzete radi osiguravanja učinkovite suradnje službi za službene kontrole

Više država članica izvijestilo je o upotrebi (poboljšanih) informatičkih sustava i tehnika analize podataka kao načina za poboljšanje učinkovitosti i djelotvornosti službenih kontrola. Drugi primjeri opisani u izvješću uključivali su:

- upotrebu znanstvenih inovacija, npr. sekvenciranje cijelog genoma za analizu pojave bakterije *Listeria*,
- akreditaciju nadležnih tijela prema međunarodnim normama kvalitete, kao što su norme ISO o sustavima upravljanja kvalitetom (ISO 9001), upravljanju raznih vrsta tijela koja provode inspekciju (ISO 17020) i zahtjevima za tijela koja pružaju revizije i certifikaciju sustava upravljanja (ISO 17021),
- stvaranje kontrolnih mreža u određenim specijaliziranim sektorima (npr. sredstva za poboljšanje hrane, kao što su prehrambeni aditivi i prehrambene arome, materijali koji dolaze u dodir s hranom, kontrola izvoza) kako bi se povećala razina stručnosti osoblja koje provodi službene kontrole unutar sektora, kao i subjekata.

4.6. Sveukupni rezultati sustava kontrola u provedbi nacionalnih planova kontrola

Države članice u godišnjim izvješćima navode da su njihovi sustavi službenih kontrola u pravilu uspostavljeni i dostatni. Većina ih izvještava i o planovima za daljnje poboljšanje učinkovitosti. Najčešće spomenuti načini za postizanje tog poboljšanja bili su informatički sustavi, analiza podataka, priručnici o kvaliteti i stručna osposobljavanja.

4.7. Izmjene višegodišnjih nacionalnih planova kontrole

Nijedna država članica nije izvijestila o posebnim izmjenama višegodišnjih nacionalnih planova kontrole. Jedine navedene promjene bile su one na temelju rezultata službenih inspekcija i informacija dobivenih laboratorijskim analizama hrane i hrane za životinje.

5. KONTROLNE AKTIVNOSTI SLUŽBI KOMISIJE U DRŽAVAMA ČLANICAMA

5.1. Revizije

Uprava za revizije i analize u području zdravlja i hrane Glavne uprave za zdravlje i sigurnost hrane Europske Komisije (GU SANTE) provodi aktivnosti provjere kako bi provjerila provodi li se i izvršava pravilno zakonodavstvo EU-a o sigurnosti hrane i hrane za životinje, zdravlju životinja, dobrobiti životinja, zdravlju bilja, ekološkoj poljoprivredi i sustavima kvalitete te nekim područjima ljudskog zdravlja[28]. Uprava za revizije i analize u području zdravlja i hrane objavljuje godišnji program rada i novosti sredinom godine[29] na internetskim stranicama Glavne uprave za zdravlje i sigurnost hrane.

Uprava redovito provodi te kontrole u suradnji s nadležnim tijelima država članica.

Jedan su element revizija provjere na terenu pri kojima stručnjaci Komisije surađuju s nadležnim tijelima koja provode službene kontrole. Stručnjaci iz država članica redovito pružaju pomoć stručnjacima Komisije.

Cilj je kontrola Komisije[30]:

- provjeriti primjenu propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja,
- provjeriti funkcioniranje i organizaciju nacionalnih sustava kontrola i nadležnih tijela,
- istražiti i prikupiti informacije o:
    - službenim kontrolama i praksama izvršenja,
    - važnim ili opetovanim problemima u primjeni ili izvršenju pravila,
    - hitnim situacijama, novim problemima ili novim pojavama.

Izvješća o pojedinim revizijama javno su dostupna[31] na internetskim stranicama Glavne uprave za zdravlje i sigurnost hrane.

Uprava za revizije i analize u području zdravlja i hrane provela je 2017. i 2018. ukupno 264 misije (uglavnom revizije te posjeti državama i posjeti radi utvrđivanja stanja na terenu[32]) u državama članicama. U grafikonu 1. prikazan je pregled broja misija prema državi članici.

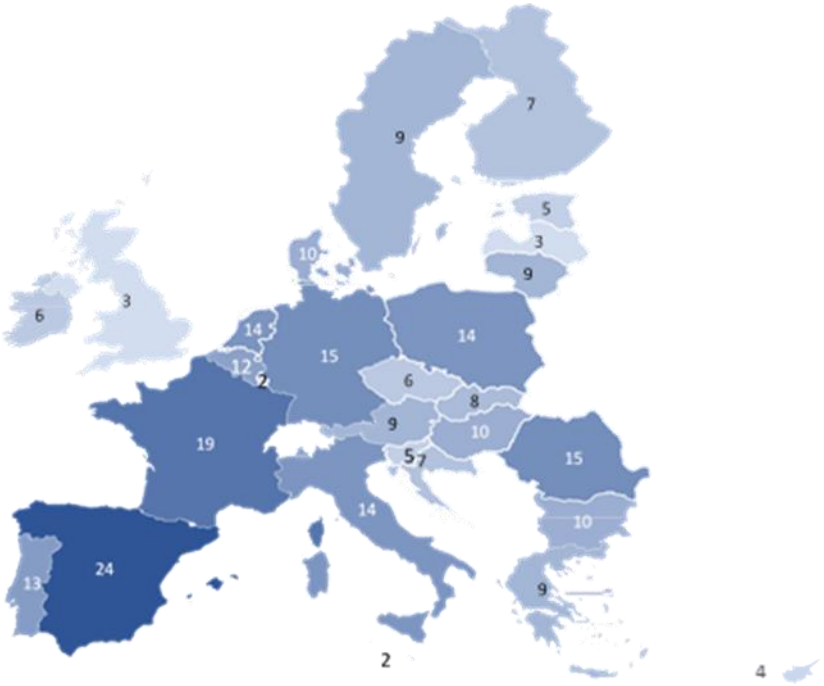
[28] Kontrolne aktivnosti u području ljudskog zdravlja ne provode se u sklopu uredbi (EZ) br. 882/2004 i 2017/625 i stoga nisu uključene u ovo izvješće.

[29] Dostupno na adresi: https://ec.europa.eu/food/audits_analysis/audit_programmes_en.

[30] Članak 116. stavak 1. Uredbe (EU) 2017/625.

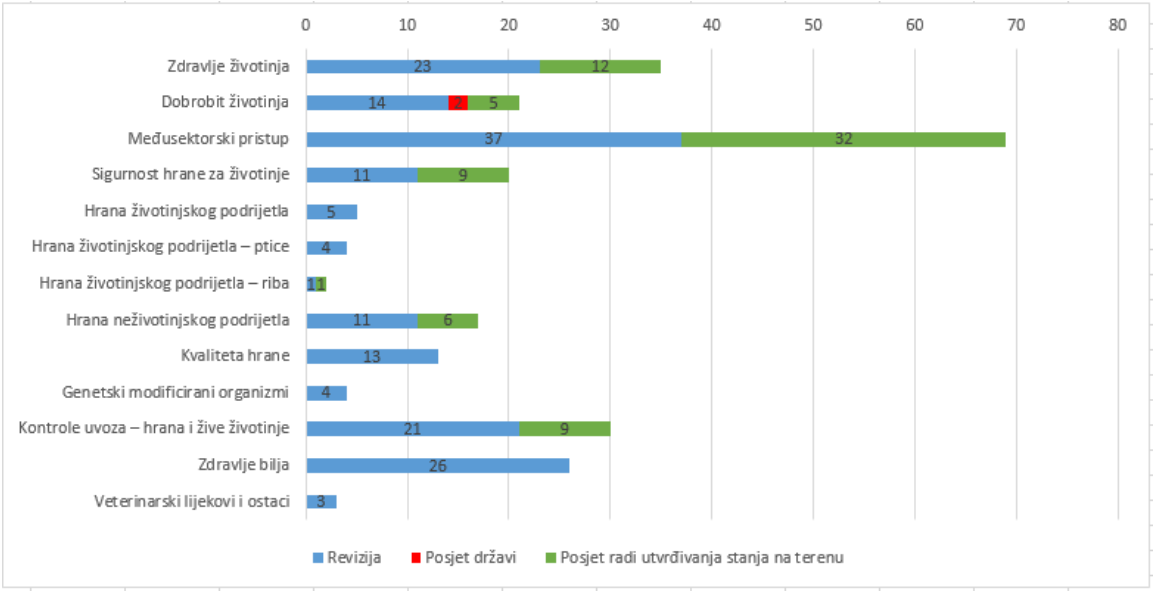
[31] Dostupno na adresi: http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/audit_reports/index.cfm.

[32] Revizijama se provjerava provedba službenih kontrola, a posjeti državama i posjeti radi utvrđivanja stanja na terenu upotrebljavaju se za prikupljanje informacija o državi ili temi u više država članica.

Grafikon 1.: broj misija provedenih u državama članicama u razdoblju 2017.– 2018.

U grafikonu 2. prikazan je pregled vrsta misija prema različitim temama iz Uredbe o službenim kontrolama.

Grafikon 2.: broj i vrsta provedenih misija prema temi u razdoblju 2017.– 2018.

5.1.1. Sažeta izvješća

Komisija objavljuje[33] i sažeta izvješća u kojima je naveden pregled područja obuhvaćenog u više revizija i u kojima je utvrđeno što je učinkovito a što nije u pogledu

[33] Dostupno na adresi: http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/index.cfm

provedbe kontrola i primjene zakonodavstva te u kojima se navode primjeri dobrih praksi u državama članicama. Ta izvješća služe kao osnova za razmjenu sa stručnjacima iz država članica u okviru inicijative Bolja izobrazba za sigurniju hranu kako bi se raspravilo o utvrđenim zajedničkim problemima i kako bi se dijelile dobre prakse.

Komisija je 2017. i 2018. objavila 22 sažeta izvješća povezana s kontrolnim aktivnostima u državama članicama u područjima sigurnosti i kvalitete hrane, zdravlja i dobrobiti životinja i zdravlja bilja.

U radnom dokumentu službi priloženom ovom izvješću[34] naveden je detaljniji opis nekih glavnih područja u kojima je Komisija 2017. i 2018. provela kontrole u državama članicama.

5.1.2. Točke koje treba istaknuti

U okviru više revizija nacionalnih sustava revizija utvrđeno je da rezultati tih revizorskih aktivnosti pridonose poboljšanju dosljednosti i učinkovitosti službenih kontrola.

U području sigurnosti hrane posjeti radi utvrđivanja stanja na terenu nakon incidenta s fipronilom pridonijeli su poboljšanju alata dostupnih na razini EU-a za rješavanje i ograničavanje sličnih incidenata.

Više revizija službenih kontrola označivanja hrane (informacije za potrošače i tvrdnje o zdravlju i nutritivnom sastavu), materijala koji dolaze u dodir s hranom, gotove hrane i e-trgovine u poslovanju s hranom pokazalo je da je u planovima službenih kontrola potrebno posvetiti više pozornosti tim područjima.

U području zdravlja životinja, epidemije afričke svinjske kuge i ptičje gripe bile su glavna područja od značaja koja su bila prioriteti za kontrole Komisije.

Komisija je u vezi s dobrobiti životinja zaključila projekt o cestovnom i pomorskom prijevozu životinja. Iako je bilo vidljivih poboljšanja dobrobiti životinja, i dalje postoje važni problemi. U vezi s pomorskim prijevozom Komisija traži suradnju Europske agencije za pomorsku sigurnost kako bi poboljšala usklađenost plovila za prijevoz stoke sa zahtjevima za dobrobit životinja.

Dvogodišnjim programom rada o dobrobiti svinja razmatrale su se prakse rutinskog skraćivanja repova, čije je ozbiljno i ujednačeno izvršenje i dalje velik izazov.

U dvije revizije praćenja antimikrobne otpornosti komenzalnih i zoonotskih bakterija utvrđeno je više mogućih poboljšanja uspostavljenih mjera.

Od 2013. epidemije bakterije *Xylella fastidiosa* uzrokovale su ozbiljnu gospodarsku štetu na plantažama maslina i badema u Italiji i Španjolskoj. Taj patogen ugrožava cijeli niz poljoprivrednih, hortikulturnih i šumskih vrsta u Europi. Redovitim revizijama u

[34] Radni dokument službi Komisije priložen ovom dokumentu: Izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o sveukupnom funkcioniranju službenih kontrola provedenih u državama članicama u razdoblju 2017.–2018. radi provjeravanja poštovanja propisa o hrani i hrani za životinje te zdravlju i dobrobiti životinja.

državama članicama u kojima postoji epidemija provjeravalo se osiguravaju li provedene mjere iskorjenjivanje epidemije ili, ako to nije moguće, njezino ograničavanje kako bi se smanjio rizik daljnjeg širenja u EU-u.

Komisija je uočila određena poboljšanja u odobrenju, marketingu i održivoj upotrebi sredstava za zaštitu bilja. Međutim, države članice moraju se pozabaviti nedostacima u postupku odobrenja sredstava za zaštitu bilja, ocjenjivanju sustava za integriranu zaštitu bilja, preispitivanju nacionalnih akcijskih planova i testiranju opreme za primjenu. Komisija je započela postupak utvrđivanja usklađenih pokazatelja rizika[35] zajedno s državama članicama radi procjene razvoja rizika povezanih s upotrebom sredstava za zaštitu bilja.

Još jedno područje u kojem je utvrđeno da su potrebna poboljšanja službenih kontrola država članica bilo je povezano s kontrolama biocidnih sredstava, koja često nisu odobrena za tržište na kojem se upotrebljavaju.

6. KOMISIJINO DALJNJE POSTUPANJE NA TEMELJU KONTROLA I IZVRŠENJE

6.1. Sustavno daljnje postupanje na temelju preporuka

Komisijine revizije u pravilu rezultiraju preporukama korektivnih mjera. Države članice moraju poduzeti potrebne radnje kako bi ih poduzele[36] i opisale u akcijskim planovima.

U okviru redovitih skupnih sastanaka, odnosno općih revizija za daljnje postupanje, Uprava za revizije i analize u području zdravlja i hrane pri Glavnoj upravi za zdravlje i sigurnost hrane sustavno daljnje postupa na temelju mjera koje su poduzela nadležna tijela kako bi odgovorila na preporuke iz izvješća o reviziji. Te opće revizije za daljnje postupanje obuhvaćaju sve „otvorene” preporuke u svim sektorima, a rezultati se objavljuju u profilima država (vidjeti u nastavku).

Taj je postupak i dalje djelotvoran za rješavanje većine utvrđenih nedostataka.

U malom broju slučajeva, kada je ishod revizije posebno problematičan, organiziraju se revizije za daljnje postupanje specifične za sektor kako bi se pratile mjere koje države članice moraju hitno provesti.

Do kraja prosinca 2018. države članice poduzele su korektivne mjere ili su se na zadovoljavajući način obvezale da će riješiti nedostatke unutar prihvatljivih rokova:

- za 96 % preporuka iznesenih na temelju revizija poduzetih u razdoblju izvještavanja 2014.–2016., i
- za 95 % preporuka iznesenih na temelju revizija poduzetih u razdoblju izvještavanja 2015.–2017.[37]

[35] Članak 15. stavak 1. Direktive 2009/128/EZ o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u postizanju održive upotrebe pesticida – SL L 309, 24.11.2009., str. 71.–86.

[36] Članak 45. stavak 3. i članak 45. stavak 5. Uredbe (EZ) br. 882/2004 i članak 117. točka (a) i članak 119. točka (a) Uredbe (EU) 2017/625.

Saznanja specifična za državu važna su za pripremu revizija i oblikovanje politika na temelju informacija. Zbog toga Uprava za revizije i analize u području zdravlja i hrane pri Glavnoj upravi za zdravlje i sigurnost hrane održava i objavljuje profile država. Ažuriranjem tih profila osigurava se transparentnost ovog postupka.

Ti su profili država javno dostupni[38] i omogućuju pregled sljedećih elemenata za sve države članice:

- pet najnovijih objavljenih izvješća o reviziji,
- Komisijine ocjene mjera koje su države članice poduzele kao odgovor na njezine revizije i preporuke iz revizija,
- organizacije kontrola u državama članicama na temelju informacija koje one same dostavljaju,
- relevantnih poveznica na internetske stranice država članica koje one same dostavljaju.

6.2. Potpora državama članicama

Komisija putem mreža i stručnih osposobljavanja podupire države članice u poboljšanju njihovih mogućnosti za izvršenje prava EU-a.

6.2.1. Mreže

Uprava za revizije i analize u području zdravlja i hrane vodi više mreža i radnih skupina koje se sastoje od stručnjaka iz nadležnih tijela država članica EU-a i država članica Europskog udruženja slobodne trgovine koje su stranke Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru kako bi raspravljali o i promicali provedbu određenih aspekata prava EU-a.

Od 2008. dvije su se mreže redovito sastajale kako bi razmijenile iskustva o pripremi, provedbi i izvještavanju o višegodišnjim nacionalnim planovima kontrole te o provedbi nacionalnih sustava revizije službenih kontrola. Mreža za višegodišnje nacionalne planove kontrola 2017. i 2018. sastala se devet puta. Sastanci su uglavnom bili posvećeni razvoju i zaključivanju standardnih predložaka obrazaca za godišnja izvješća[39]. Jedan sastanak podskupine 2018. bio je posvećen izmjeni smjernica za pripremu višegodišnjih nacionalnih planova kontrole[40]. Mreža za višegodišnje nacionalne planove kontrole razvila je i alat „Godišnje izvještavanje o službenim kontrolama – AROC”, elektroničku verziju standardnog predloška obrasca za godišnja izvješća, kako bi pomogla državama članicama u pripremi za provedbu Uredbe o službenim kontrolama.

---

[37] Pokazatelj daljnjeg postupanja utvrđen je na temelju kontinuiranog trogodišnjeg ciklusa, uzimajući u obzir vrijeme koje je potrebno državama članicama kako bi osmislile akcijski plan kao odgovor na preporuke iz revizije i vrijeme potrebno za provedbu mjera.

[38] Dostupno na adresi: https://ec.europa.eu/food/audits-analysis/country_profiles/index.cfm

[39] Uredba (EU) 2019/723 – SL L 124, 13.5.2019., str. 1.–31.

[40] Odluka Komisije 2007/363/EZ – SL L 138, 30.5.2007., str. 24.–49.

Mreža za nacionalne sustave revizije 2017. i 2018. sastala se četiri puta. Sastancima je olakšana razmjena iskustava, zajedničkih problema i utvrđenih dobrih/najboljih praksi među članovima, a mreža je započela preispitivanje smjernica za provođenje revizija[41].

Mreža za nacionalne kontaktne točke država članica za zaštitu životinja tijekom prijevoza redovito se sastaje od 2010. radi dijeljenja saznanja o zajedničkim pitanjima i pronalaska rješenja za provedbu i izvršenje zahtjeva za dobrobit životinja tijekom prijevoza. Od 2014. izradila je suglasne dokumente mreže, u kojima se nalaze smjernice za provedbu zahtjeva za dobrobit životinja u praksi te u kojima su utvrđene dobre prakse kontrola. Mreža za nacionalne kontaktne točke 2017. i 2018. sastala se četiri puta kako bi raspravila o promjenama godišnjih izvješća o kontrolama dobrobiti životinja tijekom prijevoza, prijevozu teladi koja nije odviknuta od sisanja i prijevozu životinja u države izvan EU-a i pri ekstremnim temperaturama. Nacionalne kontaktne točke finalizirale su 2017. dokument mreže o cestovnom izvozu živih životinja.

Radna skupina za održivu upotrebu pesticida sastala se četiri puta u razdoblju 2017.–2018. Komisija je 2017. objavila prvo izvješće o provedbi zakonodavstva o održivoj upotrebi pesticida[42]. Skupina je detaljno raspravljala o tom izvješću i provedbi održive upotrebe pesticida u pojedinim državama članicama uz preispitivanje početnih nacionalnih akcijskih planova[43]. Rasprave 2018. bile su usmjerene na usklađene pokazatelje rizika koje je pripremila Komisija, okolišne aspekte održive upotrebe pesticida i izazove na koje su države članice nailazile pri provedbi integrirane zaštite bilja i njezina ocjenjivanja na razini farmi.

Radne skupine za formuliranje sredstava za zaštitu bilja i za izvršenje zakonodavstva u ovom području kao cilj imaju razmatranje glavnih nedostataka koji su utvrđeni u više revizija koje su provedene od 2012. do 2016. u vezi sa službenim kontrolama stavljanja sredstava za zaštitu bilja na tržište. U razdoblju 2017.–2018. organiziran je jedan sastanak radne skupine o formuliranju i analizi sredstava za zaštitu bilja, koji je bio usmjeren na izradu referentnih dokumenata kako bi se pružile smjernice državama članicama za analitičku strategiju i tumačenje analitičkih rezultata. Radna skupina za izvršenje zakonodavstva o sredstvima za zaštitu bilja dvaput se sastala 2017. i jedanput 2018. Jedan od tih sastanaka organiziran je u obliku radionice, koja se odnosila na službene kontrole u velikim skladištima, kontrole uvoza u lukama i inspekcije proizvođača sredstava za zaštitu bilja. To je bila korisna osnova na temelju koje su države članice mogle poboljšati inspekcijske aktivnosti u ovom području.

---

41 Odluka Komisije 2006/677/EZ – SL L 278, 10.10.2006., str. 15.–23.

42 Izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o nacionalnim akcijskim planovima država članica i o napretku u provedbi Direktive 2009/128/EZ o održivoj upotrebi pesticida.

43 Države članice morale su donijeti prve nacionalne akcijske planove za provedbu održive upotrebe pesticida do studenoga 2012. Ti planovi moraju sadržavati kvantitativne ciljeve, opće ciljeve, mjere i vremenske planove za smanjenje rizika i učinaka upotrebe pesticida. Trebali bi se preispitati najmanje svakih pet godina.

6.2.2. „Bolja izobrazba za sigurniju hranu”

„Bolja izobrazba za sigurniju hranu” inicijativa je Komisije kojoj je cilj organiziranje stručnih osposobljavanja za dionike u područjima propisa EU-a o hrani, propisa o hrani za životinje, pravila o zdravlju životinja i dobrobiti životinja, kao i pravila o zdravlju bilja, ekološkoj poljoprivredi i sustavima kvalitete. Ishod kontrola Komisije (npr. revizija) pomaže da se utvrde potrebe za stručno osposobljavanje. Program inicijative „Bolja izobrazba za sigurniju hranu” 2017. i 2018.[44] sadržavao je radionice o nizu tema, kao što su sprečavanje i kontrola antimikrobne otpornosti, pripremljenost veterinarskih službi za prirodne katastrofe i stručno osposobljavanje o unutarnjim revizijama.

6.3. Izvršenje

Kada država članica povrijedi pravo EU-a, Komisija određuje odgovarajuće mjere na temelju pojedinačnog slučaja u skladu s pristupom „Pravo EU-a: boljom primjenom do boljih rezultata”[45]. Takve mjere mogu varirati od kontaktiranja s tijelima država članica na odgovarajućim razinama s ciljem osiguranja ispravne primjene prava EU-a do pokretanja razmjena EU Pilot i/ili postupaka zbog povrede u slučajevima u kojima postoji jasna i čvrsta pravna osnova i ako su iscrpljene sve druge mogućnosti za poticanje usklađivanja. U području sigurnosti hrane instrumenti za izvršenje koji se ne odnose na povrede uključuju i nametanje zaštitnih mjera. One mogu varirati od poduzimanja mjera predostrožnosti za trgovinu i kretanje životinja, bilja ili hrane i hrane za životinje do donošenja zaštitnih mjera u skladu s relevantnim zakonodavstvom.

Prvi je korak slanje pisma visoke razine relevantnoj državi članici, prema potrebi, nakon čega slijede faza prije parnice i faza parnice u postupku zbog povrede[46].

Tijekom razdoblja 2017.–2018. jedan je predmet zbog povrede iznesen pred Sudom Europske unije u područjima obuhvaćenima Uredbom o službenim kontrolama. Komisija je u svibnju 2018. odlučila uputiti Italiju na Sud EU-a zato što nije uspjela na odgovarajući način spriječiti daljnje širenje karantene štetnog organizma *Xylella fastidiosa* u Apuliji[47].

7. ZAKLJUČCI

EU ima čvrst zakonodavni okvir za kontrolu sigurnosnih opasnosti u lancu opskrbe. Nacionalna tijela država članica u godišnjim izvješćima o službenim kontrolama pokazala su da i dalje ispunjavaju važnu ulogu praćenja i provjere učinkovitog poštovanja i izvršavanja relevantnih zahtjeva Unije organizacijom službenih kontrola.

---

44 Vidjeti https://ec.europa.eu/chafea/food/bookshelf/reports/index_en.htm za godišnja izvješća o inicijativi Bolja izobrazba za sigurniju hranu.

45 Vidjeti https://ec.europa.eu/info/publications/communication-commission-eu-law-better-results-through-better-application_hr.

46 Članak 258. Ugovora o funkcioniranju EU-a.

47 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hr/IP_18_3805

U priloženom radnom dokumentu službi Komisije navedene su pojedinosti o kontrolama koje je Komisija provela u državama članicama kako bi provjerila provode li i izvršavaju države članice ispravno zahtjeve Unije povezane s propisima o hrani i hrani za životinje, zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu. Rezultati tih kontrola pokazuju da, ukupno gledano, u državama članicama postoje potrebni sustavi kontrole i da se njima osigurava općenito prihvatljiva razina usklađenosti. Međutim, kontrolama Komisije i dalje se utvrđuju nedostaci u službenim kontrolama i ističe se da su još uvijek potrebna poboljšanja.

Nedovoljno strog odnos prema sigurnosti hrane uvijek na kraju ima loše posljedice i može predstavljati ne samo prijetnju za javno zdravlje, nego može utjecati i na povjerenje naših građana i trgovinskih partnera u cijelom sustavu hrane EU-a. Stav prema sigurnosti hrane ne smije biti nezainteresiran i moraju se provesti sve planirane kontrolne aktivnosti utvrđene u višegodišnjim nacionalnim planovima kontrole država članica. Unatoč tome, u godišnjim izvješćima za 2017. i 2018. ponovno se ističe da se mnoge države članice suočavaju s izazovima u osiguravanju odgovarajućih financijskih sredstava za provedbu potrebnih službenih kontrola.

Sustavno daljnje djelovanje na temelju preporuka iz revizija pokazuje da, u pravilu, države članice poduzimaju odgovarajuće korektivne mjere kako bi otklonile utvrđene nedostatke. Osim toga, u godišnjim izvješćima ističu se kontinuirana nastojanja država članica da poboljšaju učinkovitost i djelotvornost vlastitih kontrola, posebno putem boljih informatičkih sustava, analize podataka, priručnika o kvaliteti i stručnog osposobljavanja.

Donošenjem Uredbe o službenim kontrolama uvedene su važne promjene kojima će se pridonijeti poboljšanju službenih kontrola.

Kako bi se osigurala dosljednost višegodišnjih nacionalnih planova kontrole, države članice trebaju imenovati jedno tijelo čija je zadaća koordiniranje njihove pripreme i prikupljanje informacija o njihovoj provedbi, preispitivanju i ažuriranju. U višegodišnjim nacionalnim planovima kontrole utvrđuju se strateški ciljevi i način na koji određivanje prioriteta službenih kontrola i dodjela resursa odražavaju te prioritete.

Kad je riječ o transparentnosti, Uredbom o službenim kontrolama propisuje se da se višegodišnji nacionalni planovi kontrole stave na raspolaganje javnosti. Osim toga, postoji mogućnost ispunjavanja zahtjevâ transparentnosti tako da države članice objave svoje godišnje izvješće.

Uvođenjem standardnog predloška obrasca za dostavu godišnjih izvješća država članica olakšat će se prikupljanje usporedivih informacija i podataka o službenim kontrolama država članica u cijelom poljoprivredno-prehrambenom lancu EU-a te će se pridonijeti lakšoj izradi nacrta i objavi godišnjeg izvješća Komisije.

Komisija je i dalje posvećena podupiranju država članica i suradnji s njima kako bi kontinuirano poboljšavale svoje sustave službenih kontrola putem mreža i inicijative „Bolja izobrazba za sigurniju hranu”.